

Doniyor Kitobi — Bir yuz oltmish uchinchi qism

Vahiyni ochish: Doniyor kitobining o‘n birinchi bobini tadqiq etish

Jeff Pippenger

2024-03-28

Endi Doniyor kitobining o‘n birinchi bobini ko‘rib chiqishga kirishamiz.

Men ham Midiyalik Doro hukmronligining birinchi yilida uni qo‘llab-quvvatlash va mustahkamlash uchun turdim. Endi esa senga haqiqatni ko‘rsataman. Mana, Forsda yana uchta shoh ko‘tariladi; to‘rtinchisi esa ularning barchasidan ancha boy bo‘ladi; va u o‘z boyligi orqali qudratga ega bo‘lib, hammani Yunoniston shohligiga qarshi qo‘zg‘atadi. So‘ng buyuk bir shoh ko‘tariladi, u ulkan hukmronlik bilan hukm suradi va o‘z irodasiga ko‘ra ish tutadi. Ammo u ko‘tarilgan chog‘ida, uning shohligi parchalanadi va osmonning to‘rt shamoli tomon bo‘linadi; lekin bu uning zurriyotiga emas, na u hukm surgan saltanatiga muvofiq bo‘ladi; chunki uning shohligi sug‘urib tashlanadi va ulardan boshqalarga beriladi. Doniyor 11:1–4.

Jabroil avvalo Doniyorni shundan xabardor qiladiki, u Doroning birinchi yilida ham u bilan birga ishlagan; bu o‘sha yil ediki, Doroning jiyani, uning lashkarboshi, Bobilni egallab, Belshazzarni o‘ldirgan edi. O‘ninchi bobning birinchi oyatiga ko‘ra, Doniyor bu vahiyni Kirning uchinchi yilida qabul qilmoqda, shu bois Jabroil Doro bilan Kirni “oxirzamon vaqti”ni ifodalovchi timsollar sifatida belgilamoqda. Miloddan avvalgi 538-yilda Belshazzar ham, Bobil ham Midiya-Fors imperiyasi tomonidan zabt etildi.

“Kir Bobilni qamal qildi va miloddan avvalgi 538-yilda uni hiyla bilan qo‘lga oldi; forslar o‘ldirgan Belshazzarning o‘limi bilan Bobil shohligi mavjud bo‘lishdan to‘xtadi.” Uriah Smith, Daniel va Vahiy, 46.

Miloddan avvalgi 538-yilda Doniyor to‘qqizinchi bobni yozib qoldirdi.

“Oldingi bobda [sakkizinchi bobda] qayd etilgan vahiy miloddan avvalgi 538-yilda, Belshazar hukmronligining uchinchi yilida berilgan edi. Xuddi o‘sha yilda, ya’ni Doro hukmronligining birinchi yilida ham, ushbu bobda [to‘qqizinchi bobda] bayon qilingan voqealar yuz berdi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 205.

Miloddan avvalgi 538-yilda, Doro hukmronligining birinchi yili, ya’ni Belshazzarning uchinchi va so‘nggi yilida, Egamiz xaldeylar yurtini jazolab, uni huvillab qolgan xarobaga aylantirdi.

Va bu butun yurt vayronagarchilik va dahshatga aylanadi; bu xalqlar esa Bobil shohiga yetmish yil xizmat qiladilar. Va shunday bo‘ladiki, yetmish yil tamom bo‘lgach, Men Bobil shohini, o‘sha xalqni, — deydi Egamiz, — ularning gunohi uchun, shuningdek Xaldeylar yurtini jazolayman va uni abadiy vayronalikka aylantiraman. Yeremiyo 25:11, 12.

O‘ninchi oyatda, Rabbiy Bobilning jazosi bayoniga kirar ekan, “so‘ng” degan so‘zni qo‘llaydi. Bobil xarobaga aylantirilganidan “so‘ng”, Rabbiy O‘zining yaxshi ishini Xudoning xalqi uchun amalga oshirar edi.

Chunki Egamiz shunday deydi: Bobil ustida yetmish yil to‘lgach, Men sizlarni yo‘qlab, sizlarni bu joyga qaytarish orqali sizlarga nisbatan O‘z ezgu kalomimni bajo keltiraman. Yeremiyo 25:10.

Yetmish yillik asirlik miloddan avvalgi 606-yilda boshlandi.

“Miloddan avvalgi 606-yilda boshlangan yetmish yil o‘z nihoyasiga yaqinlashayotganini Doniyor anglagan edi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 205.

Yetmish yillik asirlik miloddan avvalgi 606-yilda boshlanib, miloddan avvalgi 536-yilda nihoyasiga yetdi; bu miloddan avvalgi 538-yilda Belshazar o‘limi va Bobilning xarob bo‘lishidan ikki yil keyin edi. Bu Kirning uchinchi yili edi. Jabroil Xiddekel daryosi haqidagi bashoratni Kirning uchinchi yiliga joylaydi va o‘n birinchi bob bayonini Doro hukmronligining birinchi yiliga ishora qilish bilan boshlaydi; shu tariqa u ikki muayyan yilni belgilab bermoqda. Miloddan avvalgi 538-yil ham, miloddan avvalgi 536-yil ham belgilangan vaqtlar edi: miloddan avvalgi 538-yil yetmish yillik bashorat yakuniga yetishi uchun belgilangan vaqt edi, miloddan avvalgi 536-yil esa, miloddan avvalgi 538-yildan “keyin”, Rabbiiy O‘z xalqi uchun O‘zining ezgu ishini amalga oshiradigan belgilangan bashoratli vaqt edi.

Miloddan avvalgi 538-yil va miloddan avvalgi 536-yil — har ikkisi ham belgilangan vaqtlardir, va ular ikki tarixiy shaxs orqali ifodalanadi: ulardan biri Midiyaning birinchi shohi, ikkinchisi esa Forsning birinchi shohi edi. Haqiqiy Isroilning haqiqiy Bobil asirligidagi yetmish yillik davrining yakuni, milodiy 538-yildan 1798-yilgacha ruhiy Isroilning ruhiy Bobilda asir bo‘lgan bir ming ikki yuz oltmish yilini ifodalagan. 1798-yil “belgilangan vaqt” edi, va shundan so‘ng payg‘ambarlikda “oxirzamon vaqti” deb ko‘rsatilgan davr boshlandi. Miloddan avvalgi 538-yil va miloddan avvalgi 536-yil ham “belgilangan vaqt” sifatida ifodalangan bo‘lib, ular, shuningdek, “oxirzamon vaqti” sifatida ifodalangan davrning boshlanishini ham belgilaydi.

“Yer yuzidagi Xudoning jamoati, bu uzoq davom etgan shafqatsiz quvg‘in davri mobaynida, xuddi surgun davrida Bobilda asirlikda ushlab turilgan Isroil farzandlari kabi, haqiqatan ham asirlikda edi.” Prophets and Kings, 714.

Barcha bashoratlar, ular ilk bor amalga oshgan kunlardan ko‘ra, aniqrog‘i oxirgi kunlarga qaratilgandir; shu boisdan miloddan avvalgi 538-yil va shoh Doro, shuningdek miloddan avvalgi 536-yil va shoh Kir 1989-yildagi “oxirzamon vaqti”ni ifodalaydi, va bu ikki shoh Prezident Reygan hamda birinchi Prezident Bushning timsolidir. Miloddan avvalgi 538-yil va miloddan avvalgi 536-yil bitta belgi-nuqta sifatida tushuniladigan ikki sananing baravar bajarilishi bilan ro‘yobga chiqadigan bir belgi-nuqtani ifodalaydi. “Oxirzamon vaqti”ning belgi-nuqtasi ikki timsoldan iborat bo‘lib, ba‘zan, Reygan va birinchi Bush misolida bo‘lgani kabi, har ikkala timsol ham bir yilning o‘zida amalga oshadi. Ammo bu qoidadan istisnodir, chunki Muso zamonidagi “oxirzamon vaqti”ning belgi-nuqtasi Horun va Musoning tug‘ilishi bo‘lib, ular orasida uch yil farq bor edi. Masih tarixida esa bu Yahyo Cho‘mdiruvchi va Masihning tug‘ilishi bo‘lib, ular olti oyga ajralgan edi.

“Oxirzamon” bilan, daxriyol tarixida bu 1798 va 1799 yillar edi. Fransuz inqilobi bashorat mavzusidir; u 1789 yilda boshlanib, o‘ziga belgilangan vaqtda, xuddi 1798 belgilangan vaqt bo‘lgani kabi, 1799 yilda yakun topgan holda o‘n yil davom etdi. Birgalikda ular mahluqqa yetkazilgan o‘limli yarani, shuningdek mahluq ustiga minib, uning ustidan hukmronlik qilgan ayolni aniqlab beradi. Doro o‘z dushmanini qo‘shinini “devor” orqali ichkariga kiritish bilan mag‘lub etgan shoh edi, va u Reyganni ifodalaydi; u o‘z dushmanini “temir parda”ning devorini qulatish orqali mag‘lub etdi. Kir birinchi Bushni ifodalaydi, chunki Kir Buyuk Kir sifatida tanilgan, va birinchi Jorj Bush Bush kattadir, oxirgi Bush esa Bush kichikdir.

Chunki bu ikki shoh va ular ifoda etadigan ikki sana aslida bitta ramzdir. Ulardan biri Bobil hukmronlik qiladigan yetmish yilni belgilaydi. O‘sha yetmish yillik davr belgilangan vaqtiga miloddan avvalgi 538-yilda yetdi va Doro orqali ifodalanadi. Yetmish yillik asirlikning yakunlanishi esa belgilangan vaqtiga miloddan avvalgi 536-yilda yetdi va Kir orqali ifodalanadi. Ular birgalikda bashoratli nur muhrdan yechiladigan “oxirzamon”ni ifodalaydi. 1798-yilda Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi birinchi farishta “oxirzamon”ga yetib keldi, va Oqsoch White aytadiki, o‘sha farishta “Iso Masihning O‘zidan kam bo‘lmagan zot edi.”

Kirning uchinchi yilida Xudoning xalqining shahzodasi va farishtalarga bosh farishta bo‘lgan Mikoil Kir bilan shug‘ullanish va Kirni Xudoning xalqiga Quddusga qaytishga hamda shaharni, muqaddas maskanni, ko‘chalar va devorlarni qayta qurishga imkon beradigan uch farmondan birinchisini e‘lon qilishga olib keladigan nurni tasdiqlash uchun tushib keldi. O‘sha ish 1798 yildagi “oxirzamon vaqti”da boshlangan birinchi va ikkinchi farishtalarning ishini timsollashtirgan edi.

Oxirzamon paytida Doro va Kir kunlarida Mikoilning tushib kelishi 1798-yilda birinchi farishtaning kelishini ifodalagan edi va ular birgalikda 1989-yilda “oxirzamon payti”da aynan o‘sha farishtaning kelishini belgilaydi. 1989-yil “oxirzamon payti” davrini boshladi, va u ayni paytda belgilangan vaqt ham edi. Belgilangan vaqt bashoratli vaqt davrining nihoyasini bildiradi. 1863-yildagi isyon, zamonaviy ruhiy Isroil uchun birinchi “Qodish”da, 1989-yilda “belgilangan vaqtda” yakun topgan bir yuz yigirma olti yillik davrning boshlanishi edi. Bir yuz yigirma olti — bir ming ikki yuz oltmishning ushridir, ya’ni o‘ndan biridir; va 1798-yilda bir ming ikki yuz oltmish yilning oxirida birinchi farishtaning harakati tarix sahnasiga kirib keldi. Bir yuz yigirma olti yilning oxirida esa, 1989-yilda, uchinchi farishtaning harakati tarix sahnasiga kirib keldi.

Doniyor kitobining o‘n birinchi bobining birinchi oyatida Jabroil tasvirlangan tarixning boshlanishi oxirzamon chog‘ida, 1989 yilda, Kir bilan boshlanishini aniqlik va ehtiyotkorlik bilan ko‘rsatadi. U yerda Buyuk Kir undan keyin uchta shoh keladigan, so‘ngra esa ularning barchasidan ancha boyroq bo‘ladigan to‘rtinchi bir shoh bilan davom etadigan Buyuk Bushni ifodalaydi. Shunday qilib, butun Yunonistonga qarshi hammani qo‘zg‘atadigan o‘sha boy to‘rtinchi shoh 1989 yildan beri bo‘lgan oltinchi prezidentdir.

O‘ninchi bob voqealarida Doniyor motam tutayotgan holda tasvirlanadi, va vahiya boqarkan, uning motam tajribasi davomida u Masihning suratiga o‘zgartiriladi. Yigirma bir kunlik motam davri tirilish bilan yakun topadigan o‘lim davrini ifodalaydi. O‘ninchi bobda Mixoil osmondan

tushib kelgan, va Yahudo 7 da, U tushib kelganida, Musoni tiriltiradi. Vahiy kitobining o‘n birinchi bobida Muso (va Ilyos) o‘ldirilgan bo‘lib, uch yarim ramziy kun davomida ko‘chada o‘lik yotadilar. So‘ng Muso (Ilyos bilan birga) “buyuk ovoz” tomonidan tiriltiriladi.

Uch yarim kundan keyin Xudodan kelgan hayot Ruhi ularga kirdi, va ular oyoqqa turdilar; hamda ularni ko‘rganlarning ustiga buyuk qo‘rquv tushdi. Va ular osmondan o‘zlariga shunday degan baland bir ovozni eshitdilar: Bu yoqqa chiqinglar. Va ular bulut ichida osmonga ko‘tarildilar; ularning dushmanlari esa ularni ko‘rdilar. Vahiy 11:11, 12.

Tiriluvchi “ulug‘ ovoz” bosh farishtaning ovozidir, bosh farishta esa Mixoildir.

Chunki Rabbiyning O‘zi osmondan nido bilan, bosh farishtaning ovozi bilan va Xudoning karnayi bilan tushadi; va Masihda o‘lganlar avval tiriladilar. 1 Salonikaliklarga 4:16.

Muso va Ilyosning o‘ldirilishi va tiriltirilishi haqidagi tarix — bu bir yuz qirq to‘rt mingning muhrlanishi tarixidir. Bu tarix 2001-yil 11-sentyabrda Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi farishtaning “birinchi ovozi” bilan boshlandi; Oqsoqol opa bu ovoz buyuk Nyu-York shahrining ulkan binolari qulatilgan paytda kelganini ta’kidlaydi. Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi “ikkinchi ovoz” esa yaqin orada keladigan Yakshanba qonuni vaqtida yangraydi, o‘shanda Xudoning boshqa suruvi Bobildan chaqirib chiqariladi. Aynan o‘sha tarixda, ya’ni muhrlanish tarixida, Doniyor “marah” vahiyini ko‘rish orqali Masihning qiyofasiga o‘zgartirilayotgan holda ifodalanadi; bu “mareh” vahiyining ayollik ifodasidir. Bu “sabab qiluvchi” vahiydir; u ko‘rilgan qiyofaning uni ko‘rganlarda qayta hosil bo‘lishiga “sabab bo‘ladi”.

Muhrlashning o‘sha tarixi va o‘ninchi bobdagi Doniyorning o‘zgarishi, Muso, Ilyos va Doniyor orqali ifodalanganlarni tiriltirib o‘zgartiradigan paytda Mixoilning tushib kelishini o‘z ichiga oladi. U tiriltirishni bosh farishtaning “buyuk ovozi” bilan amalga oshiradi va shu tariqa birinchi va oxirgi ovozlarni orasida uchinchi bir “ovoz”ni ta’minlaydi; bu ikkisi ham bir xil, chunki ikkalasi ham Vahiy kitobining o‘n sakkizinchi bobidagi ovozdir. O‘rtadagi ovoz esa isyon ifodalanadigan joydir, chunki Mixoil Musoni tiriltirganida, garchi isyon muallifi bo‘lgan Shayton e’tiroz bildirish uchun o‘sha yerda bo‘lsa-da, u Shayton bilan bahslashmadi.

Ammo bosh farishta Mikoil ham, Musoning jasadi haqida iblis bilan bahslashib tortishganida, unga qarshi haqoratomuz ayblovlarni keltirishga jur‘at etmadi, balki shunday dedi: “Egamiz seni koyisin”. Yahudo 7.

2001-yil 11-sentabrda boshlangan va yaqin orada keladigan Yakshanba qonuni bilan yakunlanadigan muhrlash davrining boshlanishi “Haqiqat”ning imzosi bilan belgilangan, chunki o‘sha davrning o‘rtasida, 2023-yil iyulida, bosh farishtaning ulug‘ ovozi Uning o‘rta ovozi eshitishni tanlaydigan Masihdagi o‘liklarni tiriltirish ishini boshladi. E’tibor bering, 2023-yil 2001-yildan yigirma ikki yil keyin keladi, yigirma ikki esa ikki yuz yigirmaning o‘ndan bir qismi bo‘lib, bu Ilohiyat bilan insoniyat o‘rtasidagi bog‘liqlikning ramzidir, va shuningdek, qayta tiklanishning ham ramzidir.

2023-yil iyul oyida qo‘lida xabar bilan tushayotgan, Iso Masihning O‘zidan kam bo‘lmagan ulug‘ farishta — haqiqat bo‘lgan, ayni paytda Mikoil bo‘lgan, hamda Alfa va Omegadir. Uning qo‘lidagi

kichik kitob — oxirgi kunlarga muhrlab qo'yilgan Doniyor kitobining o'sha qismidir.

“Vahiy kitobida Muqaddas Kitobning barcha kitoblari birlashadi va o'z nihoyasiga yetadi. Bu yerda Doniyor kitobining to'ldiruvchisi bor. Biri bashoratdir; boshqasi vahiydir. Muhrlangan kitob Vahiy emas, balki Doniyor bashoratining oxirgi kunlarga taalluqli qismidir. Farishta shunday amr qilgan edi: ‘Lekin sen, ey Doniyor, so'zlarni yashir va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrlab qo'y.’ Doniyor 12:4.” Havoriylarning faoliyati, 585.

Doniyor bashoratining oxirgi kunlarga taalluqli qismi o'n birinchi bobdir. U o'n birinchi bobning so'nggi olti oyatidir, ammo bundan ham aniqrog'i, aynan shu bob ichida uchraydigan tarixlar o'sha so'nggi olti oyatda takrorlanadi.

“Yo'qotishga vaqtimiz yo'q. Oldimizda notinch zamonlar turibdi. Dunyo urush ruhi bilan qo'zg'algan. Tez orada bashoratlardagi aytilgan musibat manzaralari ro'y beradi. Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi bashorat deyarli to'la bajo bo'lishiga yetib keldi. Bu bashoratning bajo bo'lishi bilan yuz bergan tarixning ko'p qismi yana takrorlanadi.” Manuscript Releases, 13-son, 394.

Doniyor kitobining o'n birinchi bobi o'n oltinchi oyati qirq birinchi oyatda takrorlanadigan bir tarixni tasvirlaydi, chunki bu oyatda shimol shohi ulug'vor yurtida turadi. O'n oltinchi oyatdagi tarix Rim sarkardasi Pompey Yahudo va Quddusni asirlikka olib kirgan paytni aniqlab beradi.

Lekin unga qarshi keluvchi o'z irodasiga ko'ra ish tutadi, va uning oldida hech kim tura olmaydi; u ulug'vor yurtida turadi, va u uning qo'li bilan xarob qilinadi. Doniyor 11:16.

Men ushbu oyatni undan oldingi oyatlarni ko'rib chiqishimiz uchun tayanch nuqta sifatida qo'llamoqchiman, shuning uchun avval shu tushunchani o'rnatib olaman. Biz uchinchi va to'rtinchi oyatlarda Iskandar Zulqarnayn saltanatining parchalanishidan keyin keladigan tarix 1989 yilda boshlanishini, so'ng hozirgi Ukraina urushini, Putinning G'arb kuchlari ustidan qozongan g'alabasini va keyin Putinning navbatdagi mag'lubiyatini ko'rsatishini, bu esa o'n oltinchi oyatga olib kirishini namoyon etmoqchimiz.

“Garchi Misr shimol podshohi Antioxus qarshisida tura olmagan bo'lsa-da, Antioxus unga qarshi endi yurish qilgan rimliklar qarshisida tura olmadi. Endilikda hech bir saltanat bu yuksalib kelayotgan qudratga uzoq vaqt qarshilik ko'rsata olmas edi. Miloddan avvalgi 65-yilda Pompey Antioxus Asiaticusni mulklaridan mahrum qilib, Suriyani Rim viloyatiga aylantirganida, Suriya zabt etildi va Rim imperiyasiga qo'shib olindi.

“Xuddi shu hokimiyat Muqaddas Yurtga ham kirib borib, uni yutib yuborishi kerak edi. Rim miloddan avvalgi 161-yilda Xudoning xalqi bo'lgan yahudiylar bilan ittifoq orqali bog'landi; shu sanadan boshlab u bashorat taqvimida muhim o'rin tutadi. Biroq u Yahudiya ustidan hokimiyatni amaldagi istilo orqali miloddan avvalgi 63-yilgacha qo'lga kiritmadi; va bu quyidagi tarzda yuz berdi.

“Pompey Pont podshohi Mitridatga qarshi yurishidan qaytganida, Yudiya tojini qo'lga kiritish uchun ikki da'vogar — Girkan va Aristobul — o'zaro kurashayotgan edi. Ularning ishi Pompey huzuriga olib kelindi; u tez orada Aristobulning da'volari nohaq ekanini anglab yetdi,

biroq bu masala yuzasidan qarorni o'zi uzoqdan beri orzu qilgan Arabistonga yurishidan keyingacha kechiktirishni istadi va shundan so'ng qaytib kelib, ularning ishlarini adolatli va munosib deb ko'ringan tarzda hal etishga va'da berdi. Aristobul Pompeyning haqiqiy niyatini fahmlab, shoshilinch ravishda Yudiyaga qaytdi, o'z fuqarolarini qurollantirdi va kuchli mudofaaga tayyorlandi; u, qanday xavf bo'lmasin, tojni saqlab qolishga qat'iy bel bog'lagan edi, chunki u toj boshqaga hukm qilinishini oldindan ko'rgan edi. Pompey qochqinni yaqindan ta'qib qildi. U Quddusga yaqinlashganda, Aristobul o'z yo'lidan pushaymon bo'la boshladi, uning qarshisiga chiqdi va to'la bo'ysunish hamda katta miqdorda pul va'da qilib, masalani murosaga keltirishga urindi. Pompey bu taklifni qabul qilib, pulni qabul qilib olish uchun askarlar bo'linmasiga bosh qilib Gabiniyni yubordi. Ammo o'sha leytenant-general Quddusga yetib kelganida, darvozalar uning yuziga berkitilganini ko'rdi va devorlar tepasidan unga shaharning bu kelishuvga rioya qilmasligi aytili.

“Pompey bu tarzda jazolanmay aldab bo'lmasligini ko'rsatib, o'zi bilan ushlab turgan Aristobulusni kishanga soldi va darhol butun qo'shini bilan Quddusga yurish qildi. Aristobulus tarafdorlari bu joyni himoya qilish tarafdori edilar; Hirkan tarafdorlari esa darvozalarni ochish tarafdori edilar. Keyingilar ko'pchilikni tashkil etib, ustun kelganlari uchun, Pompeyga shaharga bemalol kirish huquqi berildi. Shundan so'ng Aristobulusning tarafdorlari ma'bad tog'iga chekindilar; ular bu joyni himoya qilishga qanchalik qat'iy bel bog'lagan bo'lsalar, Pompey ham uni egallashga shunchalik qat'iy edi. Uch oy oxirida devorda hujum uchun yetarli darajada yorliq ochildi va bu joy qilich tig'i bilan qo'lga olindi. Shundan keyin yuz bergan dahshatli qirg'inda o'n ikki ming kishi o'ldirildi. Tarixchining ta'kidlashicha, o'sha paytda ilohiy xizmat bilan mashg'ul bo'lgan ruhoniylarning xotirjam qo'l va sobit niyat bilan odatdagi xizmatlarini davom ettirayotganlarini ko'rish yurakni larzaga soladigan manzara edi; go'yo ular vahshiy g'alayonni mutlaqo sezmagandek edilar, holbuki ularning atrofida do'stlari qatl etilayotgan edi va ko'p bora o'zlarining qoni ham qurbonliklarining qoni bilan aralashib ketayotgan edi.”

“Urushga barham berib, Pompey Quddus devorlarini buzib tashladi, bir qancha shaharlarni Yahudiyaning yurisdiksiyasidan Suriyanikiga o'tkazdi va yahudiylarga xiroj soldi. Shunday qilib, Quddus ilk bor zabt etilish yo'li bilan o'sha qudratning qo'lga topshirildi; u esa “go'zal yurt”ni uni butunlay yutib yuborguniga qadar temir changalida ushlab turishi kerak edi.” Uriah Smith, Daniel and the Revelation, 259, 260.

Biz bu tadqiqotni keyingi maqolamizda davom ettiramiz.

Xudoning xalqi orasida hech qanday tortishuv yoki hayajon yo'qligi, ularning sog'lom ta'limotni mahkam tutib turganliklarining qat'iy dalili deb hisoblanmasligi kerak. Ular haqiqat bilan xatoni aniq ajrata olmayotgan bo'lishlaridan qo'rqish uchun asos bor. Muqaddas Yozuvlarni tadqiq etish natijasida hech qanday yangi masalalar ko'tarilmasa, odamlarni haqiqatga ega ekanliklariga ishonch hosil qilish uchun Muqaddas Kitobni o'zlari tekshirib ko'rishga undaydigan hech qanday fikr tafovuti yuzaga kelmasa, unda qadimgi zamonlarda bo'lgani kabi, hozir ham ko'plar an'anaga mahkam yopishib oladilar va nimaga sajda qilayotganlarini bilmagan holda sajda qiladilar.

“Menga shunday ko‘rsatildiki, hozirgi haqiqatni bilishga da’vo qilayotganlarning ko‘plari nimaga ishonayotganlarini bilmaydilar. Ular o‘z e’tiqodlarining dalillarini tushunmaydilar. Ular hozirgi zamon uchun bo‘lgan ishning qadrini to‘g‘ri anglamaydilar. Sinov vaqti kelganida, hozir boshqalarga va’z qilayotgan shunday kishilar bo‘ladiki, o‘zlari tutib turgan nuqtai nazarlarni tekshirib ko‘rganlarida, ko‘p narsalar borligini va ular uchun qoniqarli sabab keltira olmasliklarini bilib qoladilar. Shu tariqa sinovdan o‘tmaganlaricha, ular o‘zlarining ulkan johilliklarini bilmagan edilar. Jamoatda ham o‘zlari nimaga ishonayotganlarini tushunamiz, deb tabiiy qabul qiladigan ko‘plar bor; ammo munozara chiqmaguncha, ular o‘z zaifliklarini bilmaydilar. O‘xshash e’tiqoddagi kishilardan ajralib, o‘z e’tiqodini tushuntirish uchun yakka holda va yolg‘iz turishga majbur bo‘lganlarida, haqiqat deb qabul qilgan narsalari haqidagi tasavvurlari naqadar chalkash ekanini ko‘rib hayratda qoladilar. Shubhasizki, oramizda tirik Xudodan yuz o‘girish va ilohiy donolik o‘rniga insoniy donolikni qo‘yib, odamlarga yuzlanish sodir bo‘lgan.”

“Xudo O‘z xalqini uyg‘otadi; agar boshqa vositalar samara bermasa, ularning orasiga bid’atlar kirib keladi, va bular ularni elab, somonni bug‘doydan ajratadi. Rabbimiz O‘z kalomiga ishonadigan barchani uyqudan uyg‘onishga chorlaydi. Qimmatli nur keldi, aynan shu zamonga munosib nur. Bu — Muqaddas Kitob haqiqati bo‘lib, ustimizga kelib qolgan xatarlarni ko‘rsatadi. Bu nur bizni Muqaddas Yozuvlarni tirishqoqlik bilan o‘rganishga va biz tutib turgan nuqtai nazarlarni nihoyatda sinchkovlik bilan tekshirib ko‘rishga yetaklashi kerak. Xudo haqiqatning barcha jihatlari va nuqtai nazarlari ibodat va ro‘za bilan, mukammal hamda qat’iy sabr-toqat bilan tadqiq etilishini istaydi. Imonlilar haqiqat nimadan iborat ekani haqidagi taxminlar va noaniq tasavvurlarda taskin topmasliklari kerak. Ularning imoni Xudoning kalomi ustiga mahkam asoslangan bo‘lishi lozimki, sinov vaqti kelganda va ular o‘z e’tiqodlari uchun javob berish maqsadida kengashlar oldiga olib borilganlarida, ichlaridagi umidning sababini muloyimlik va qo‘rquv bilan bayon qila olsinlar.

“Qo‘zg‘ating, qo‘zg‘ating, qo‘zg‘ating. Biz dunyoga taqdim etayotgan mavzular biz uchun tirik haqiqat bo‘lmog‘i lozim. Biz imonning asosiy aqidalari deb biladigan ta’limotlarni himoya qilar ekanmiz, mutlaqo asosli bo‘lmagan dalillarni ishlatishga o‘zimizga hech qachon yo‘l qo‘ymasligimiz muhimdir. Bunday dalillar muxolifni jim qoldirishga xizmat qilishi mumkin, ammo ular haqiqatni ulug‘lamaydi. Biz shunday asosli dalillarni taqdim etishimiz kerakki, ular nafaqat raqiblarimizni jim qoldirsin, balki eng yaqin va eng sinchkov tekshiruvga ham bardosh bera olsun. O‘zlarini munozarachi sifatida tarbiyalaganlar orasida Xudoning kalomini xolislik bilan qo‘llamaslik xavfi kattadir. Muxolif bilan yuzlashganda, bizning jiddiy sa’y-harakatimiz, faqat imonliga ishonch berishga intilish o‘rniga, mavzularni uning ongida ishonch-hosil bo‘lishini uyg‘otadigan tarzda bayon etish bo‘lmog‘i kerak.”

“Insonning aqliy taraqqiyoti qanchalik yuksak bo‘lmasin, u bir lahza ham Muqaddas Yozuvlarni yanada buyukroq nur uchun chuqur va uzluksiz tadqiq etishga ehtiyoj yo‘q deb o‘ylamasin. Xalq sifatida bizning har birimiz alohida-alohida bashoratning talabasi bo‘lishga da’vat etilganmiz. Xudo bizga taqdim etadigan har qanday nur shu’lasini ajrata olishimiz uchun biz jiddiy hushyorlik bilan kuzatmog‘imiz lozim. Biz haqiqatning ilk yog‘dularini tutib olishimiz kerak; va ibodatli tadqiq orqali yanada ravshanroq nurga erishish mumkin, bu esa boshqalarga taqdim etilishi mumkin.

“Xudoning xalqi xotirjam bo‘lib, o‘zlarining hozirgi ma’rifatidan mamnun bo‘lsa, U ulardan mamnun bo‘lmaydi, deb ishonch bilan ayta olamiz. Ularning o‘zlari uchun porlayotgan orttirilgan va tobora ortib borayotgan nurni qabul qilish uchun doimo oldinga intilib borishlari Uning irodasidir. Jamoatning hozirgi munosabati Xudoga manzur emas. Ularda shunday bir o‘ziga ishonch paydo bo‘lganki, bu ularni ko‘proq haqiqat va yanada buyukroq nurga ehtiyoj sezmaslikka olib kelgan. Biz shunday bir davrda yashamoqdamizki, unda Shayton o‘ng tomonda ham, chap tomonda ham, oldimizda ham, orqamizda ham ish olib bormoqda; biroq biz xalq sifatida uxlab yotibmiz. Xudo O‘z xalqini harakatga uyg‘otadigan bir ovoz eshitishtirishini istaydi.” Testimonies, 5-jild, 707, 708.